

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XVIII):

Viața e ca o bucatărie, miroase urât ... - la Unirea cu Patria Mamă ...
nu s-a mai ales Blajul habsburgofil! - bătrânețea omenirii?

Neamul omenesc ... nu vrea să-i fie privit mersul!

1526 catastrofa națională de la Mohács

1517 răscoala secuului Gheorghe Doja
autor al Tripartitum opus
Werböczy István

1514 regele Matei Corvinul
cea mai prețuită personalitate din istoria maghiară

1821-1848 generația premergătorilor

1848-1880 generația pașoptistă

1880-1907 generația junimistă

după 1907 generația socială

stema Mohács

Către ființa spiritualității românești

Ardealul politic

dr. Iuliu Maniu

Simion Bărnuțiu

Bărnuțiu unchiul lui Ioan Maniu, tatăl lui Cassiu și Iuliu Maniu

Viața e ca o bucatărie; miroase urât și, ca să mănânci bine, trebuie să te murdărești pe mâini!

magna charta libertatum

cultura istorică ca ... un soi de încărunțire înăscută

În 2018, în agendele publice sibiene regăsim majoritatea evenimentelor centrate pe sărbătorirea centenarului Marii Uniri, dar și pregătind anul 2019, când Sibiul va fi "Regiune Gastronomică Europeană". Amintim cugetarea lui Balzac: "Viața e ca o bucatărie, miroase urât și, ca să mănânci bine, trebuie să te murdărești pe mâini".

Istoriografia maghiară a aplicat cu consecvență teoriile "iluziei binelui" în regatul maghiar, interpretând - de la caz la caz - diferitele catastrofe, în funcție de interesul politic determinant. Știați că la întrebarea "care a fost cea mai strălucită epocă din istoria Ungariei?" sondajele de opinie (efectuate în Ungaria), au clasat pe primul loc lupta pentru libertate de la 1848? (pe primul loc cu 24%, pe locul doi fiind epoca regelui Matei Corvin - cu 13%).

Marea majoritate a istoricilor unguri au idealizat lupta pentru libertate "izvor de tradiții romantice, care în vremuri de criză au fost reluate mereu" (Paul Lendvai). Și totuși în două sondaje (din 1994 și la finele lui 1996) "deci la mai bine de cinci sute de ani de la moartea sa, regele Matei a fost caracterizat ca personalitatea cea mai prețuită, situându-se în această privință înaintea lui Ștefan cel Sfânt și a eroilor revoluției de la 1848, Széchenyi și Kossuth".

Cine mai știe cum s-a pierdut bătălia de la Mohács (1526), când câmpia Panonică - din vechiul regat "meterez și scut al creștinătății" (papa Pius al II-lea) - a devenit un teatru de operațiuni otomane? Puțini cunosc cauzele reale ale acestei "catastrofe naționale maghiare" (care a dus la începutul sfârșitului Ungariei unite) și legătura cu moartea regelui Matei Corvinul (1443-1490),

răscoala secuiului Gheorghe Doja (din 1514) și Codul "Tripartitum" (1571). După moartea regelui Matei Corvinul "Ungaria a fost cuprinsă de o orgie de egoism, aviditate de putere și rivalități", răscoala lui Doja zdruncinând regatul și castelele nobilimii fiind luate cu asalt de țărani, recrutați și înarmați de călugării franciscani. Conducătorul micii nobilimi Istvan Werböczy, prim-judecător regal, a introdus culegerea de drept cutumiar maghiar, împărțind "societatea ungară într-o atotputernică așa-zisă "națiune politică" și un popor lipsit de orice drepturi". Noțiunea de popor cuprindea numai nobilii, restul (țărani - majoritatea români) fiind "plebea", aceasta fiind pedeapsa pentru răscoala lui Doja. Efectul a fost lipsa de sprijin de care s-a "bucurat" tânărul rege Ludovic al II-lea (în 29 august 1526), la Mohács. Iată cum descrie Lendvai situația: "Într-o oră și jumătate, sultanul Soliman a obținut o victorie ușoară și rapidă (...) majoritatea demnitarilor bisericești și laici, printre care șapte episcopi, împreună cu 15000 de soldați (majoritatea germani, polonezi și cehi), și-au găsit moartea pe câmpurile de la Mohács. Regele, fugind cu armura completă pe el, surprins de o vijelie cu rupere de nori, s-a înecat cu calul său în apele umflate ale unui râu (...) După fuga în timp util de la Mohács, palatinul Ștefan Báthory (...) împreună cu prietenul său contele Batthyány, și-a petrecut timpul cu jefuirea canonicilor care fugeau de turci: cu străvechile comori ale palatului episcopal din Pécs le-a căzut în mâini pradă bogată. Alți nobili și ofițeri unguri au jefuit vistieriile arhiepiscopiei din Esztergom, au atacat nava reginei și i-au violat doamnele de onoare. (...) Pe nobilii distrați nu-i anima decât un singur sentiment: mare bucurie mare că a căzut curtea germană, că a fugit regina nemțească" scria istoricul Szekfű și adăuga că în primul rind agitația micii nobilimi a fost aceea care dezlănțuise ura împotriva "nemților" și-i silise pe negustorii, meseriașii și medicii germani să se ascundă pentru un timp". Seria de erori politice - le-gate de relația cu imperiul habsburgic de la care "ungurii au cerut cu disperare ajutor" ("Ferdinand nu a putut sau nu a vrut să-și ajute cumnatul aflat la ananghie") dar și "teama demnitarilor bisericești și laici față de proprii lor țărani, deposedați de drepturi și pedepsiți de la răscoala lui Doja încoace, era probabil mai mare decât cea față de luptătorii lui Soliman"- au condus la efectul cunoscut: "Ungaria ca forță politică independentă a dispărut pentru aproape 400 de ani de pe harta politică a Europei. Ungurii păreau a fi fost rași de pe fața pământului".

Friedrich Nietzsche descria cultura istorică ca "un soi de încăruntire înnăscută, iar cei ce poartă semnele ei încă din copilărie vor trebui să ajungă la credința instinctivă despre vârsta înaintată a omenirii: astăzi însă bătrâneții se pare că i se cuvin ocupații bătrânești - adică privitul înapoi, calculatul exagerat, încheierea socotelilor, consolarea găsită în trecut prin amintiri (...). Neamul omenesc este însă rezistent și perseverent și nu vrea să-i fie privit mersul - înainte și înapoi - în perspectiva mileniilor, (...) - ceea ce înseamnă că "nu vrea deloc" să fie privit ca o totalitate pornind de la punctișorul atomului infinit mai mic, care este omul singular. Căci ce pot să însemne câteva milenii (...intervalul de timp a 34 de generații de vieți omenești calculate la 60 de ani viața) pentru ca să ne îngăduim să vorbim despre "tinerețe" referindu-ne la începutul acestei perioade, iar la sfârșitul ei să și vorbim despre "bătrânețea omenirii"! Nu este mai curând această credință paralizantă într-o omenire deja în curs de ofilire, o înțelegere greșită a unei reprezentări creștin - teologice moștenite din Evul Mediu, și anume gândul la apropiatul sfârșit al lumii, la judecata din urmă așteptată cu teamă?"

În lucrarea "Către ființa spiritualității românești", filozoful Mircea Vulcănescu definea un concept de generație complex, precizând succesiunea generațiilor în istoria modernă a României: generația premergătorilor: 1821-1848 (27 de ani) - ridicată după revoluția lui Tudor Vladimirescu, cuprinzând pe inițiatorii prefacerilor sociale ale României moderne, influențați mai ales de Școala Ardeleană, fiind generația lui Gheorghe Lazăr din Muntenia și a cărvunurilor din Moldova; generația pașoptistă: 1848-1880 (32 de ani), generația junimistă: 1880-1907 (27 de ani); generația socială: după 1907. Multor cititori li se va părea stranie asocierea dintre Simion Bărnuțiu și Iuliu Maniu, ambii remarcându-se la interval de șapte decenii, primul în contextul dificil al anului 1848, iar al doilea contribuind decisiv la Marea Unire de la 1918. Aproape nimeni nu mai vorbește (sau scrie) despre fratele mai mare a lui Iuliu Maniu, publicistul care a debutat în "Tribuna" (1897), av. prof. Cassiu Maniu (1867- 1943, decedat și înmormântat la Sibiu) cel care a fost condamnat de două ori de regimul austro-ungar pentru opiniile jurnalistice, reprezentându-i gratuit pe toți gazetarii români ardeleni!

Simion Bărnuțiu (1808-1864) a fost unchiul (din partea mamei) lui Ioan Maniu cel care (căsătorit cu Clara Coroianu) a fost tatăl unei familii numeroase, cei mai cunoscuți fiind Cassiu și Iuliu Maniu. Din generația pașoptistă, Simion Bărnuțiu a fost considerat - mult timp - cel mai important om politic, discursul său din catedrala Blajului (2/14 mai 1848) reprezentând un îndreptar ideologic pentru viitorul partid național român și "o adevărată magna charta libertatum a Ardealului politic" (Petru Pandrea); el a fost un adevărat tribun pe Câmpia Libertății, mentor spiritual al viitorilor tribuniști. Puținii intelectuali (din 1848) au înțeles ce reprezintă Blajul pentru români, acolo fiind cultura, centrul de polarizare și de mândrie națională, orașul unde s-au concretizat "formele de intimidare ale ungarilor și începutul unei independențe ardelenesti (...). Când s'a pășit la Unirea cu Patria mămă în 1918, nu s'a mai ales Blajul habsburgofil, ci Alba-Iulia unde plana umbra lui Mihai-Viteazul".

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xviii-viata-e-ca-o-bucatarie-miroase-urat--la-unirea-cu-patria-muma--nu-s-a-mai-ales-blajul-habsburgofil-batranetea-omenirii-134657.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, the Tribuna logo is displayed with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title: "2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (XVIII): Viața e ca o bucătărie, miroase urât ... - la Unirea cu Patria Mămă ... nu s-a mai ales Blajul habsburgofil! - bătrânețea omenirii?". The author's name, "Marius HALMAGHI", is shown below the title. The publication date and time are "29.04.2018 22:45". The article has "338 vizualizari" (views) and "0 comentarii" (comments). There are social media sharing buttons for Facebook (10 shares), Twitter (0 tweets), and Email (10 shares). A search bar with the placeholder text "Cautare" is located at the bottom right of the article content area.